

Verslag

Informatieavond langdurige opvang vluchtelingen

Datum: 18 september 2024

Locatie: de Cammeleur

Opening

Tom Vaessen (gespreksleider) opent de avond. In zijn openingsverhaal geeft Tom aan bekende gezichten te zien. Hij geeft een korte samenvatting van hoe de avond er uit gaat zien. In de zaal zijn inwoners, collegeleden, raadsleden, ambtelijke medewerkers en media aanwezig. Tom introduceert Burgemeester Hans Slagboom.

Burgemeester Hans Slagboom, sinds 5 juni Burgemeester, geeft aan warm ontvangen te zijn in Dongen door Dongenaren en zijn nieuwe collega's. Terug naar Tom Vaessen, hij benoemt het onderwerp van vanavond, namelijk de langdurige opvang van asielzoekers in gemeente Dongen.

Inleidend verhaal door Burgemeester Hans Slagboom

Burgemeester Hans Slagboom geeft aan wat de intentie van deze avond is; met bewoners in gesprek gaan over:

- Stel dat er een asielzoekerscentrum (AZC) komt in de gemeente Dongen voor het langdurig opvangen van asielzoekers:
- Wat betekent dit dan voor een gemeente?
- Waar moet een asielzoekerscentrum aan voldoen?
- Welke vragen leven er bij u?

Voorstel gemeenteraad

De burgemeester vertelt dat het college later dit jaar met een voorstel aan de gemeenteraad komt over de langdurige opvang in de gemeente Dongen. Hierop wordt door sommigen verbaasd gereageerd. De burgemeester geeft aan dat het vanuit het college wenselijk is om aan het begin van het proces te horen welke zorgen en standpunten er spelen binnen de gemeente. De burgemeester vindt het belangrijk te benoemen dat de burgerparticipatie deze avond is gestart, maar niet zal eindigen. In het proces wil het college inwoners blijven betrekken.

Het is een duidelijke afspraak dat de noodopvang van vluchtelingen, nu aan de Nestel gevestigd, maar eenmalig verlengd zou worden. Deze noodopvang eindigt 1 februari 2025. Maar de burgemeester benadrukt dat het belangrijk is om het gesprek te voeren over hoe de mensen die nu in Nederland zijn op een menswaardige manier langdurig opvangen kunnen worden.

De burgemeester herhaalt dat het de bedoeling is dat het college later dit jaar een voorstel bij de gemeenteraad aanbiedt. In dit voorstel neemt het college de vragen, opmerkingen en de zorgen van inwoners van vanavond mee. Zodra dit voorstel gereed is komt er een vervolgbijeenkomst voor inwoners. In dit voorstel wordt nog niet gesproken over een definitieve locatie, maar gaat het college in gesprek met de raad over welke locaties in beeld zijn en waar deze aan moeten voldoen. De mogelijke locaties worden in kaart gebracht door een extern adviesbureau. De verwachting is dat in december een besluit over het advies wordt genomen.

Aanwezige organisaties

Tom stelt vervolgens de andere organisaties voor die aanwezig zijn: vertegenwoordigers van het COA, de politie en de coördinator van de vrijwilligers van de Nestel.

Tom geeft het woord aan Movita, werkzaam bij COA. Zij stelt zich kort voor. Ze heeft veel werkervaring op verschillende COA-locaties in het land, zo ook in het voormalige asielzoekerscentrum in Dongen. Bij Movita en haar collega's kunnen inwoners terecht met vragen over opvang en begeleiding.

Thematafels

De burgemeester geeft toelichting over de thematafels die er die avond zijn. Vragen die worden gesteld bij de thematafels worden genoteerd. Deze worden in het verslag van de avond verwerkt. Dit verslag wordt per mail aan de inwoners die aanwezig zijn bij deze avond gestuurd. Ook komt het op www.dongen.nl/opvang te staan.

Tom geeft aan dat het plenaire deel hiermee afgelopen is en dat aanwezigen naar de thematafels kunnen. Een aantal inwoners reageert verbaast en geeft aan dat ze het gevoel hebben dat er een stap wordt overgeslagen. De wens wordt geuit om het algemene gesprek te voeren óf er wel een AZC in Dongen moet komen. Vanuit de zaal wordt gevraagd om een vijfde algemene thematafel, deze wordt opgericht. Aan deze tafel kunnen inwoners het gesprek voeren over óf er wel een AZC in Dongen moet komen.

Iemand vraagt plenair: “Wat is het verschil tussen de noodopvang en het AZC (red. langdurige opvang)?”. Hierop wordt geantwoord dat de noodopvang heel basaal is in de voorzieningen en begeleiding, bijvoorbeeld in wooncontainers in plaats van echte kamers. De noodopvang is van korte duur en de langdurige opvang wordt geschat op zo'n 8 tot 10 jaar, waar meer voorzieningen voor nodig zijn. Nog één vraag voordat de thematafels van start gaan. Deze inwoner wil graag weten om hoeveel mensen het gaat voor de langdurige opvang. Zij heeft gehoord dat het COA meestal van 450 mensen uitgaat. Hierop wordt geantwoord dat dit afhankelijk zal zijn van de locatie, het aantal wordt geschat op circa 300 mensen.

Thematafels met de onderwerpen

Hieronder wordt een samenvatting gegeven van wat er aan de thematafels is besproken.

Samenvatting thematafel Algemeen

Zorgen cultuur en identiteit

Een aantal inwoners deelt zorgen over de landelijke instroom en de toename van migranten in Dongen. Ze maken zich zorgen om het verdwijnen van de Dongense/ Brabantse identiteit en cultuur en vinden dat we als gemeente geen AZC moeten willen. Er wordt gesproken over gelukszoekers in plaats van vluchtelingen. De vraag wordt gesteld waarom deze mensen in Dongen/ door gemeenten moeten worden opgevangen.

Inburgering

Ook zijn er zorgen over de inburgering van de asielzoekers en worden er vragen gesteld over wat het COA zal doen om te werken aan integratie en de beheersing van de Nederlandse taal. Het AZC wordt gevuld met een afspiegeling van mensen die zich melden in Ter Apel.

Woningnood

Inwoners wijzen op de woningnood. Jonge Dongenaren kunnen heel moeilijk een woning vinden. Dat voelt niet goed. De suggestie wordt een aantal keer gedaan om gelijktijdig ook woningen voor starters te realiseren. En om bij het ontwerp en de bouw van een eventueel AZC rekening te houden met de bestemming voor over 10 jaar. Kunnen hier (starters)woningen terugkomen, gebruikmakend van de aangelegde infrastructuur? Of kan een deel van het gebouw hergebruikt worden?

Aantekeningen op de vellen die op de thematafel algemeen liggen.

Er worden veel zorgen en bezwaren geuit:

- Culturele zorgen
- Zorgen om veiligheid en spreiding van problemen
- Demografische veranderingen
- Breder uitnodigen van inwoners (post/ander kanaal)
- Besluit moet nog genomen worden
- Opiniepeiling / enquête/ referendum bij inwoners
- Hoe is het onderzoek gehouden om in Dongen een AZC te openen/ Is er überhaupt een onderzoek gehouden?
- Oisterwijk buiten centrum is onmenselijk voor de bewoners van het AZC
- Relatie instroom – faciliteiten
- Mensen die nu in NL zijn een onderkomen bieden.
- Hoe wil je dat NL er over 10 jaar uitziet?
- Waarom moeten gemeenten dit doen?
- Moet beheersbaar zijn in schaal/grootte/in balans
- Menswaardig bestaan
- We kunnen niet de hele wereld opvangen

- Het zit 'm in de integratie
- Segregatie met andere culturen
- Kijk naar inwoners / jeugd / landelijke problemen
- Geen mensen opvangen in Brabant
- 450 mensen = 4,5 hectare
- Waardering uitspreken voor initiatief gemeente
- Het zijn geen echte vluchtelingen het zijn gelukszoekers
- Straks in heel Nederland hetzelfde als de randstad
- Hier in Brabant hebben we een plaag
- Het is als hooligans in een stadion
- We zijn straks geen Brabanders meer
- Hoe is het in de regio verdeeld? (Verdeling over heel Nederland per regio)
- €25.000,- per hectare grond betaald door het COA > Belangenverstrengeling / Grond gemeente
- Extern bureau voor locatie zoektocht kost geld
- Jeugd van Dongen > Extern bureau voor inzetten zoeken woningen
- Burgemeesters hakken in het zand zetten
- Locatie onder de aandacht brengen? > Makelaar mailen naar opvang@dongen.nl

Samenvatting thematafel Veiligheid

Er wordt uitleg gegeven over hoe de veiligheid is geregeld rondom een AZC. Op het AZC is het COA verantwoordelijk voor de veiligheid. Daarbuiten is dat de politie en de gemeente (politie). Op het AZC is beveiliging aanwezig.

Als er iets voorvalt is het belangrijk om hier direct over te communiceren en naar te handelen. Dan haal je de kou uit de lucht en is het voor inwoners duidelijk wat er aan de hand is.

De angst heerst er dat het veiligheidsgevoel verder afneemt. Dat er wat kan gebeuren, er onveilige situaties ontstaan. Het samenscholen, vooral in het centrum, wordt nu met de noodopvang al als onprettig/onveilig ervaren.

Aantekeningen op de vellen die op de thematafel veiligheid liggen:

- CNO bewoners staan in groepjes in het centrum, men voelt zich niet veilig hierdoor. Hoe ze kijken naar ons. Ze zijn de taal niet machtig. We voelen ons buitenlander worden in eigen dorpen. Dongen is Dongen niet meer.
- Fietsers midden op de weg en het voetpad.
- De angst is er dat het veiligheidsgevoel nog verder afneemt. Dat er wat kan gebeuren. Het samenscholen vooral in het centrum wordt al onprettig/onveilig ervaren.
- Bij de vorige AZC voelde men zicht een stuk veiliger.
- Aandacht voor inburgering en het machtig zijn van de Nederlandse taal is belangrijk.
- Verspreid over Dongen zou beter zijn. Dan burgeren ze sneller in.
- Wordt ook aangegeven dat het mooi is dat Dongen mee wil helpen aan opvang van diegene die dat nodig hebben.
- Onze kinderen kunnen niet aan een huis komen en voor de asielzoekers krijgen wel woonruimte. Dit geeft voor ons geen goed gevoel.
- Richt ook dan woningen in voor starters zodat zij ook kunnen wonen en een kans krijgen.
- De meeste reacties zijn positief, ervaring vanuit het verleden zijn bij hen goed. Voelen zich dan ook niet onveilig.
- * Er waren geen vragen waar later antwoord op gegeven hoeft te worden.

Samenvatting thematafel Communicatie

Er wordt aandacht gevraagd voor het goed blijven communiceren naar inwoners. Dit moet zo breed mogelijk, bijvoorbeeld door middel van huis-aan-huis berichten.

Ook wordt voorgesteld middels een enquête, referendum of opiniepeiling onder alle Dongenaren uit te vragen of er wat hun betreft een AZC moet komen.

Geconcludeerd wordt dat het jammer is dat de opkomst op dit soort informatieavonden aan de lage kant is. En dat het geen afspiegeling is van de Dongense samenleving.

Aantekeningen op de vellen die op de thematafel communicatie liggen:

- Als er een AZC komt, moeten deze mensen dan uiteindelijk ook allemaal een huis in de gemeente Dongen krijgen?
- Gaan jullie ook nu hier een enquête voor houden? Net zoals voor de verlengingen van de CNO.
- Kunnen jullie mensen niet huis aan huis informeren? Uitnodigen voor de informatiebijeenkomst?
- Sommige geven aan dat ze in hun omgeving horen: 'Oh, maar hij komt er dus al?' Duidelijker communiceren wat het nu is.
- Bijeenkomsten en informatie over en evt. AZC moet beter gecommuniceerd worden. De opkomst bij bijeenkomst zou hoger moeten.

Samenvatting thematafel Huisvesting

Ligt er belangenverstrengeling op de loer bij het verhuren van grond aan het COA?

Een extern bureau inschakelen om de locatie te zoeken kost geld.

Tips voor een locatie zijn: nabij voorzieningen, goede bereikbaarheid voor noodhulp en de grond en infrastructuur later hergebruiken voor woningbouw. Het is belangrijk om te kijken naar de wensen van de asielzoekers zelf.

Is het slim om één groot gebouw te plaatsen of juist meerdere kleinere gebouwen?

Het is belangrijk dat asielzoekers kunnen uitstromen naar een reguliere woning als ze hier mogen blijven. Daarbij gebruikmaken van een bestaande locatie zoals de Rimi zou ideaal zijn.

Aantekeningen op de vellen die op de thematafel huisvesting liggen:

- Heeft het COA capaciteit om nog een AZC te runnen?
- Aanleggen aan een weg, goede bereikbaarheid voor noodhulp
- Grond later gebruiken voor herinrichting wonen
- Wat willen de bewoners (die in een AZC wonen) zelf?
- Kennen we bewoners van een AZC in de buurt? Er zitten grote AZC's in de regio waar we zelden of nooit iets van horen.
- Bereikbaarheid (Weg / OV) moet in orde zijn.
- Bewoners moeten zo goed mogelijk kunnen integreren.
- Eén gebouw of juist een aantal verschillende?
- Parkeren Nestel is lastig is er een parkeerverbod mogelijk?
- Wat wordt verstaan onder HV?
- Eén locatie of verspreid door Dongen?
- Stabiele populatie of doorstroom?
- Waar komen mensen te wonen?
- Huisvesting problemen in aandacht voor de verspreiding van vestigen statushouders.
- Moet op locatie die daarna gebruikt kan worden voor woningen in de toekomst. Zoals Bolkensteeg hergebruik infrastructuur.
- Wie gaat de locatie draaien? Nu CNO gemeente zelf, AZC wordt door het COA gerund.
- Positief aanpakken, veel AZC's hoor je nooit iets van.
- Als er iets voorvalt: Direct communiceren en handelen. Dan haal je de kou uit de lucht.
- Meer aandacht voor toegankelijkheid van de locatie (voor bezoek) in bijvoorbeeld het Dongens krantje.
- Aanmelden voor avonden prominenter op de website.
- Maak gebruik van bestaande locaties indien mogelijk (Rimi).
- Dichter bij het centrum.
- Denk na over eventuele hergebruik circulair > woonbestemming na afloop in het licht van de wooncrisis.
- Raad moet nog besluit nemen voorafgaand aan het besluit wel of geen AZC (referendum/opiniepeiling).
- Hebben de raadsleden het lef om afwijkend van de partijen te stemmen.

Samenvatting thematafel Begeleiding

Omdat het COA aan deze tafel stond kwamen hier ook vragen op tafel die bij de andere thematafels passen (red.)

Huiskamerproject / Meeting Point AZC Dongen

Bij het vorige AZC in Dongen, 10 jaar geleden, hebben we een heel mooi project gehad, het huiskamerproject. Wij willen ervoor pleiten, dat als het AZC er komt, er weer een huiskamerproject komt.

COA: Ik werkte zelf op het asielzoekerscentrum in Dongen 10 jaar geleden. Het was een geweldig initiatief. Voor zoiets heb je echt het initiatief en de creativiteit van de lokale inwoners nodig. Ik heb het in de 24 andere AZC's waar ik heb gewerkt verder nog nooit gezien. We krijgen dat elders niet van de grond. De betrokkenheid hier was heel hoog. Echt geweldig wat hier toen is gedaan.

Aanvulling aanwezige: 10 jaar geleden is bewust gekozen voor 400/450 asielzoekers. Gemeente Dongen heeft toen het huiskamerproject 'afgedwongen'. Het was niet gebruikelijk voor de bewoners, voor de inwoners van Dongen en voor het COA.

Lokale initiatieven

Ik ben vrijwilliger bij Eagle Shelter in Dongen. Er komen nu veel asielzoekers die op de noodopvang wonen naar Eagle Shelter. Kunnen wij die rol blijven vervullen als er een groot asielzoekerscentrum komt?

COA: Heel graag. We hebben die lokale initiatieven ook nodig om bewoners van een AZC te verbinden met de lokale samenleving en om ze te integreren.

Zorg

Je kunt hier in Dongen eigenlijk geen huisarts krijgen. En geen tandarts. Is daar over nagedacht?

COA: Hoe groter de locatie qua aantal bewoners is, hoe meer we kunnen faciliteren. Bijvoorbeeld bij 300 bewoners zit er een huisarts op de locatie. De eerstelijns zorg is dan intern geregeld, via de GZA (Gezondheidszorg Asielzoekers). We hebben het ook wel eens in het dorp geprobeerd te regelen, maar dat mag nooit extra druk leggen op de aanwezige zorg in het dorp. Ook psychosociale zorg eerstelijns is geregeld via de GZA. Via een POH'er, net als op een huisartsenpraktijk.

Begeleiding

Op welke gebieden wordt begeleiding gegeven straks? Niet dat je mensen plaatst in een hok. Je wilt wel dat echte 'samen leven' en thuis gevoel creëren.

COA: Lessen NT2 (Nederlands als tweede taal), voorlichting geven over inburgering en de toekomst, aansluiten bij plaatselijke initiatieven.

Opvang

Hoe lang blijft een asielzoeker in een AZC?

COA: Dat ligt heel erg aan de individuele procedure. Als er wel een verblijfsvergunning is, maar geen woning, dan blijven ze wonen in het AZC. Wanneer de asielzoeker is uitgeprocedeerd: dan moeten ze terug naar het land van herkomst. Goed om te benoemen: iedereen die binnenkomt gaat eerst naar Ter Apel en/of Budel. Vanuit daar gaan zij naar een AZC. Kansarme aanvragen (weinig tot geen kans op asiel) gaan versneld door de procedure. Wanneer asielzoekers langere tijd op een opvang blijven, integreren zij ook meer en beter in de samenleving. Mensen kunnen ook geschaad worden door het feit dat ze van de een naar de andere (crisis-/nood)opvang worden gesleept.

We proberen zoveel mogelijk mensen die we langer hebben, te koppelen aan een gemeente in die regio als ze bij het AZC weggaan. Dat klinkt eenvoudig, maar het is heel ingewikkeld.

Landelijk zo'n 20.000 statushouders die bedden bezet houden vanwege de woningcrisis. Zij kunnen eigenlijk het AZC verlaten, maar er is geen woning voor ze.

Wie komen er in een AZC?

COA: Het is een afspiegeling van de instroom in Ter Apel. Er is geen selectie. Soms is de fysieke locatie bepalend voor de groep mensen die er komen: de ene locatie is meer geschikt voor gezinnen dan de ander. Bijvoorbeeld: een evenementenhal in Goes, daar stonden alleen stapelbedden. Op schepen zijn bijvoorbeeld nooit kleine kinderen.

Onderwijs

Krijgen kinderen ook onderwijs?

COA: Kinderen onder de 12 jaar krijgen basisonderwijs. Daar is de gemeente verantwoordelijk voor. De kinderen gaan gewoon mee in het reguliere basisonderwijs. Kinderen boven de 12 jaar gaan naar een ISK (Internationale Schakelklas) in de regio. Daarna stromen ze door naar regulier voortgezet onderwijs. Dit is nu ook allemaal zo geregeld bij de noodopvang in Dongen.

Veiligheid

Hoe zit het met de veiligheid? Wie is er verantwoordelijk?

Op het AZC is het COA verantwoordelijk. Daarbuiten is dat de politie en de gemeente (politie). Op het AZC is beveiliging aanwezig.

Zijn de mensen gescreend?

COA: De IND (Immigratie en Naturalisatiedienst) en de Vreemdelingenpolitie checkt op Ter Apel of iemand is wie hij/zij zegt dat hij/zij is, of je geregistreerd staat en de medische situatie.

Als mensen zich misdragen, waarom worden ze dan het land niet uitgezet?

COA: Wij hebben niet het recht om iemand de opvang te ontzeggen. Wij begeleiden mensen wel in rechten en plichten en hoe je je gedraagt. COA mag iemand dan niet het land uitzetten. Dit mogen wij gewoon niet. Bij misdrijvingen kunnen wij wel bijvoorbeeld leefgeld inhouden. Bij een criminele misdaad wordt diegenen natuurlijk wel opgepakt door de politie. Het personeel van het COA heeft hier vaak meer last van, dan dat de inwoners van het dorp dit hebben. Incidenten gebeuren overal. Ook zonder AZC.

Aanvulling COA: In het verleden zijn er wel mensen op straat gezet, maar dit mag het COA ook niet. Iemand het land uitzetten mag alleen door de Vreemdelingenpolitie (AVIM) en DT&V (Dienst Terugkeer en Vertrek).

Werken

Mogen asielzoekers werken?

COA: Als je een verblijfsvergunning en BSN hebt mag je werken. Je mag niet werken als je bent uitgeprocedeerd maar bezwaar indient. Dan is het een langer proces. Wanneer je gaat werken betaal je als asielzoeker een eigen bijdrage. Een asielzoeker krijgt leefgeld en eetgeld. Voor een volwassene is dit € 70,- per week, voor alles (eten, kleding, leven, kinderen, verzorging)

Mogen de inwoners van het AZC vrijwilligerswerk doen?

COA: Ja dat mag.

Overig

Ik heb geen vraag. Ik heb alleen het idee dat er al een feit ligt, dat er een AZC komt.

COA: Dit is niet het geval. Deze avond is bedoeld om input op te halen bij inwoners van Dongen. Het is nog niet duidelijk of er iets komt en in welke vorm. Wij zijn nog nooit eerder zo vroeg betrokken geweest in het proces. In het geval dát er een AZC komt: Wat vindt u dan belangrijk? Welke vragen heeft u nu over opvang en begeleiding?

Overige opmerkingen

Aanwezige: De aanmelding voor deze avond was wel lastig. Ik moest lang zoeken op de website.

Aanwezige: Ik hoor hier ook veel dat mensen dachten dat we een voorlichting zouden krijgen over het plan wat er ligt. Veel mensen hadden niet bedacht dat ze nu aan tafels vragen moeten stellen.

COA: De samenleving is vaak tegen een AZC als 'ze' komen en is ook tegen als ze weer gaan.

COA: Het COA is inmiddels het gezicht geworden van de asielketen. Maar wij zijn van opvang en begeleiding. Wij hebben het minste invloed in de asielketen en wij gaan niet over de procedure. We zijn alleen verplicht voor de opvang en de begeleiding van de asielzoeker.

Probleem COA: Locaties weg, dan ook personeelskennis en -ervaring weg. Paar jaar later crisis en dan moet je weer opnieuw starten met alle initiatieven, etc.

Waardering

Veel inwoners spreken hun waardering uit voor het initiatief om de mogelijkheid van een AZC in Dongen te verkennen. Het moet qua omvang passen bij de schaal van Dongen en we moeten ons best doen om mensen een menswaardig bestaan te bieden. Momenteel ervaren we geen overlast van de CNO en eerder ook niet van het AZC. Er wordt geen overlast verwacht van een eventueel nieuw te bouwen AZC. Er wordt gememoreerd aan het huiskamerproject in het vorige AZC, deze ervaringen zijn heel positief.

Afronden informatiebijeenkomst door Tom Vaessen

Tom Vaessen bedankt iedereen voor hun komst en sluit de avond af.